

Historier om retur på norsk

«Anwar» fra Irak

Dette er historien om Anwar, en sunniaraber som opprinnelig var fra Mosul. Han returnerte til Erbil i Irak høsten 2015, etter å ha vært 7 måneder i Norge. Han returnerte til Irak før saken hans var ferdig behandlet, fordi han fikk inntrykk av at ingen irakere uansett bakgrunn fikk opphold i Norge. Da syntes han det var bedre å reise tilbake enn å vente lenge på et avslag. Han håpet på et sikkert liv og en fremtid i Norge, men sier at livet ble meningsløst her.

Mosul er nå kontrollert av IS, og familien til Anwar hadde flyktet fra Mosul til Erbil, der Anwar nå er gjenforent med dem. De mener at Kurdistan-regionen i Irak er det sikreste stedet i landet for sunniarabere nå. Anwar er glad for å ha familien rundt seg, og tror det ville vært hardt å etablere seg i Erbil uten nettverk. Han har foreløpig fått en ettårig oppholdstillatelse som han må fornye hos kurdiske myndigheter.

Før IS invaderte Mosul, arbeidet Anwar som designer og interiørarkitekt, og drev et firma i byen. Nå har han søkt jobber i Erbil, men på grunn av økonomisk nedgangstider har han ikke fått jobb. Han håper at den økonomiske situasjonen bedrer seg, slik at han kan bruke returstøtten fra norske myndigheter til å starte opp en levedyktig bedrift.

– Jeg prøver å ikke være et offer, sier Anwar, som er godt fornøyd med oppfølgingen og rådene han får fra IOM i Irak.

Han er usikker på framtida, men håper å etablere et nytt liv i Kurdistan. På tross av usikkerheten anbefaler han irakere i Norge å reise hjem, særlig hvis de har familie i Irak. Hans erfaring er at selv om man kommer fra et utrygt område og har en annen bakgrunn, kan man få et nytt liv i de kurdiske områdene.



«Hana» fra Irak

Dette er historien om Hana, en kurder fra en liten by i Sulaymaniya-provinsen i Irak. Hana returnerte i 2015, etter sju år i Norge.

Hana reiste til Norge i 2008. De første årene gikk han på videregående skole, og i perioder hadde han også mulighet til å arbeide, og la seg opp sparepenger ved å jobbe i kiosk og pizzabakeri.

Men han fikk ikke oppholdstillatelse i Norge, og etter hvert mistet han muligheten til å arbeide. Hana forteller at han ble syk av å sitte passivt på asylmottaket. Han bestemte seg til slutt for å reise tilbake til Irak, fordi han var redd for å bli sendt ut av politiet.

Uten den økonomiske støtten ville han ikke valgt assistert retur. Og da han kom tilbake til Irak, brukte han først returstøtten til å kjøpe seg inn som partner i en databutikk. Men på grunn av den dårlige økonomiske situasjonen i Irak solgte han seg ut og startet en café/kiosk ved en høyskole i stedet. Selv om den økonomiske situasjonen også påvirker denne bedriften, gir den nok inntekter til å dekke Hanas grunnleggende behov.



Da han returnerte, hadde Hana håp om å kunne klare seg så bra økonomisk at han kunne bygge hus, gifte seg og få barn. På grunn av den økonomiske situasjonen i Irak er planene satt på vent.

Før den økonomiske krisen i Irak, ville han rådet alle irakere i Norge til å returnere. Nå sier han at folk bør tenkte seg godt om: Har de sparepenger? Er det mulighet for jobb? Har de familie som vil ta imot dem når de kommer tilbake? - Men det er uansett ikke noe liv å bo på mottak uten å gjøre noe. Kanskje det er bedre å dra tilbake hit?, sier han.



«Memu» fra Irak

Dette er historien om Memu, en kurder fra Sulaymaniya by i Irak. Han reiste tilbake i 2013, etter fem år i Norge.

Memu reiste etter at han fikk beskjed om at han var utvist fra Norge fordi han hadde gitt uriktig identitet til norske myndigheter.

Han har familienettverk i Sulaymaniya, men den første tiden etter at han kom tilbake til Irak, ble vanskelig. Det gikk bedre da han fikk arbeidspraksisplass i en klesbutikk der han tjente 4000 kroner i måneden. Fem måneder senere ble han partner i butikken. Butikken gikk imidlertid dårlig, og han solgte sin andel. Deretter begynte han som flislegger i Sulaymaniya, noe han også hadde jobbet som i Norge. Men nedgangstidene gav dårlig kundegrunnlag. I desember 2015 startet han et bakeri, som nå går ok. Memu er fornøyd med IOM og oppfølgingen han har fått fra dem.

Memus råd til irakere i Norge som ikke har oppholdstillatelse er klart: Har du ikke opphold og mangler skattekort i Norge, er det håpløst. Da er det bare å dra tilbake til Irak. Men skal du tilbake til Irak, må du forberede deg og familien. Vil du få en jobb? Memu synes det er et problem at Norge ikke finner jobb på forhånd til de som drar tilbake.

Uansett synes Memu at det har vært bedre å returnere enn å gå uvirksom i Norge. Planen er at han, kona og barnet deres skal bli boende i Suleymanyia.



«Tessema» fra Etiopia

Dette er historien om «Tessema» fra Etiopia. Han reiste tilbake til Oromia-regionen i hjemlandet i 2012, etter at hun hadde bodd fem år i Norge uten å få oppholdstillatelse.

Etter at han kom tilbake, kjøpte han et gårdshus i Debre Zeiyt, en landsby litt sør for hovedstaden. «Tessema» hadde ikke tidligere erfaring med verken gårdsdrift eller fjørfeproduksjon, men han visste at klimaet i Debre Zeiyt passet godt til dette.

Det etiopiske statlige byrået Administration for Refugee and Returnee Affairs (ARRA) samarbeider med norske myndigheter om returprogrammet. De hjalp «Tessema» til å delta i et opplæringsprogram i å drive små bedrifter, og de skaffet ham nødvendige anbefalingsbrev og tillatelser. Byrået tilbyr også kursing innen tekstilproduksjon, bygg, service, handel og urbant landbruk.

«Tessema» begynte med å avle kyllinger, men har nå gått over til å selge egg til butikker og supermarkeder. Han har 800 høner som legger 6–800 egg hver dag. Dette gir en daglig brutto fortjeneste på 700-1000 kroner, og «Tessema» har kunnet ansette en mann til å hjelpe han med driften.

